

ราชการในพระองค์ พ.ศ. 2560 และพระราชกฤษฎีกาจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของราชการ
ในพระองค์ พ.ศ. 2560¹

หมวด 3 : สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย (Rights and Liberties of the Thai People)

มาตรา 35 วรรค 1 “บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสาร หรือการ
แสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ”

วรรค 5 “การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน
รัฐจะกระทำมิได้ หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชนไม่ว่าเพื่อประโยชน์ในการ
โฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการอื่นใดในทำนองเดียวกัน ต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการ
ตรวจเงินแผ่นดินทราบตามระยะเวลาที่กำหนดและประกาศให้ประชาชนทราบด้วย”

หลักการ คือ ห้ามหน่วยงานของรัฐให้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินเพื่่ออุดหนุนกิจการ
สื่อสารมวลชนของเอกชน เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการอื่นใดใน
ทำนองเดียวกัน ต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน²ทราบตามระยะเวลาที่กำหนด
และประกาศให้ประชาชนทราบด้วย เพื่อป้องกันข้อกล่าวหาว่ารัฐกระทำการอันเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม
(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 45 วรรค 7 และ(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540 มาตรา 39 วรรค 6 ต่างก็บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน)

หมวด 4 : หน้าที่ของปวงชนชาวไทย (Duties of the People)

**มาตรา 50 บุคคลมีหน้าที่ ... (9) เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ (To pay taxes and duties as
prescribed by law)**

หมายเหตุ

(1) คำว่า “บุคคล (Person)” หมายถึง บุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีชนิตบุคคลและนิติบุคคลผู้มีเงิน
ได้พึงประเมินตามบทบัญญัติใน พ.ร.บ. ให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พุทธศักราช 2481 (ค.ศ. 1938)
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 52) พ.ศ. 2562 (ค.ศ. 2019) รวมทั้งอนุบัญญัติ (พระราชกฤษฎีกา) และกฎหมายลำดับรอง
ที่เกี่ยวข้อง (ดู รายชื่อกฎหมายทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร

¹ ส่วนราชการในพระองค์ ได้แก่ สำนักงานองคมนตรี สำนักพระราชวัง และหน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัย
รักษาพระองค์ (มาตรา 3) และข้าราชการในพระองค์ ได้แก่ องคมนตรี ข้าราชการในพระองค์ฝ่ายพลเรือน ข้าราชการในพระองค์
ฝ่ายทหาร และข้าราชการในพระองค์ฝ่ายตำรวจ (มาตรา 10 วรรค 1) โดยข้าราชการในพระองค์ฝ่ายทหารให้มีสถานภาพเป็นทหาร
ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม กฎหมายว่าด้วยธรรมนูญ
ศาลทหาร ประมวลกฎหมายอาญาทหาร กฎหมายว่าด้วยยศทหาร กฎหมายว่าด้วยเครื่องแบบทหาร และกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร
(มาตรา 10 วรรค 3).

² ดู หมวด 12 : องค์การอิสระ ส่วนที่ 5 คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (มาตรา 238-245).

และกรรมนารักษ์)

(2) กฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับภาษีอากรอื่น ๆ อีก เช่น พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิต พ.ร.บ. ภาษีศุลกากร พระราชกำหนดและพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับปัจจุบัน เช่น มาตรา 174 และ 175 เป็นต้น) พร้อมทั้งกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง

(3) กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ (มาตรา 8) บัญญัติให้รัฐพึงเสริมสร้างวินัยให้ประชาชนเสียภาษีอากรให้ครบถ้วนตามกฎหมาย

(4) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 73 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 69 ต่างก็บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน

หมวด 5 : หน้าที่ของรัฐ (Duties of State)

หน้าที่ของรัฐที่ต้องกระทำอย่างเป็นรูปธรรม เป็นสิ่งที่จับต้องได้ ตามนัยมาตรา 51¹ (มาตรา 51-63) ต่างก็เป็นบทบัญญัติที่รัฐต้องผูกพันกับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มขึ้นจากภาระหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นอีกมากมาย อันเป็นผลให้รัฐบาลโดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและคณะรัฐมนตรี รวมทั้ง ส.ส. และประชาชน ตามนัยมาตรา 133 ประกอบมาตรา 134 วรรค 1 (2) ต้องยกร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับการเงินมากขึ้น เพื่อนำมาใช้ขับเคลื่อนหน้าที่ที่รัฐต้องกระทำตามกฎหมายทั้งที่มีอยู่เดิมและกฎหมายใหม่ที่จำเป็นต้องจัดให้มีขึ้นในหมวด 5 นี้ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านต่าง ๆ ได้แก่

- (1) ด้านสถาบันหลักของชาติ การทหาร² การทูต การข่าวกรอง (มาตรา 52)
- (2) ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายเคร่งครัด (และต้องไม่เลือกปฏิบัติ) (มาตรา 53)
- (3) ด้านการศึกษาภาคบังคับและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long learning) (มาตรา 54)
- (4) ด้านสาธารณสุขที่มีคุณภาพมาตรฐาน (และต้องไม่เลือกปฏิบัติ) (มาตรา 55)
- (5) ด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องเป็นเจ้าของไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 (มาตรา 56)

¹ ดู หน้าที่ของรัฐในการทำให้สิทธิของประชาชนเป็นสิ่งที่ “จับต้องได้”, สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, www.constitutionalcourt.or.th, สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2564.

² มาตรา 52 วรรค 1 – 2 รัฐต้องจัดให้มีการทหารที่มีประสิทธิภาพ (Efficient Military) และรัฐต้องใช้กำลังทหาร (Armed Forces) เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย มิใช่ใช้กำลังทหารเพื่อป้องกันประเทศเพียงอย่างเดียว ตามคำพิพากษาว่า “ประเทศ เป็นบ้านทหารเป็นรั้ว” นับว่าเป็นเรื่องใหม่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แท้จริงแล้วทหารได้รับการปลูกฝังให้รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน มานับตั้งแต่จัดตั้งกองทัพไทย มีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ บรรเทาสาธารณภัย ช่วยเหลือ ประชาชนทั่วประเทศ รวมทั้งการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ ปัจจุบันมีส่วนราชการระดับกรม ชื่อ “กรมกิจการ พลเรือนทหาร (Directorate of Joint Civil Affairs)” กองบัญชาการกองทัพไทย กรมกิจการพลเรือนทหารบก กรมกิจการ พลเรือนทหารเรือ และกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ ซึ่งต่างก็เป็นส่วนราชการในสังกัดกองทัพบก กองทัพเรือ และ กองทัพอากาศ อนึ่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 77 และพุทธศักราช 2540 มาตรา 71 และ 72 ต่างก็บัญญัติไว้คล้ายกัน.

(6) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ (มาตรา 57)

(7) ด้านประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนและชุมชน (มาตรา 58)

(8) ด้านวินัยการเงินการคลังของรัฐ ภาครายได้และรายจ่าย ทั้งเงินในงบประมาณและนอกงบประมาณ การบริหารทรัพย์สินของรัฐ และการบริหารหนี้สาธารณะ (มาตรา 62)

(9) หลักการของมาตรา 51 ถูกบัญญัติครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ ไม่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550

ฯลฯ

ข้อสังเกต หน้าที่บางด้านในจำนวนหลายด้านดังกล่าว ต่างก็มีกฎหมายบ้านเมืองที่มีสถานะเป็นกฎหมายนิติบัญญัติได้บัญญัติไว้นานแล้ว รวมทั้งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม และอีกหลายด้านที่หมวด 5 บัญญัติให้รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายให้รัฐมีหน้าที่ต้องกระทำการ (ดู ภาคผนวก จ. น. 208)

ตัวอย่าง เช่น พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่มีที่มาจาก มาตรา 54 วรรค 6¹ ซึ่งเดิมมีสถานะเป็นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินตามนัยมาตรา 134 วรรค 1 (2) ที่รัฐ ต้องจัดสรรงบประมาณ (เงินแผ่นดิน) และต้องจ่ายเงินแผ่นดินให้แก่กองทุน (Funds) เหมือนเช่นการจัดตั้งกองทุนสาธารณะ (Public Funds) ทั้งหลาย โดยใช้กลไกภาษีและการลดหย่อนภาษีให้แก่ผู้บริจาคทรัพย์สิน เข้ากองทุนสาธารณะ ขณะเดียวกันรัฐธรรมนูญฉบับนี้โดยนัยมาตรา 62 วรรค 1 ทำให้เกิด พ.ร.บ. ว่าด้วยวินัยการเงิน การคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 บังคับให้หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ต้องรักษาวินัยการเงิน การคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด โดยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกรอบการดำเนินการทางการเงินการคลังและงบประมาณของ รัฐ การกำหนดวินัยการคลังด้านรายได้และรายจ่าย ทั้งเงิน(ใน)งบประมาณ² และเงินนอกงบประมาณ³ การบริหารทรัพย์สินของรัฐ⁴ เงินคงคลัง และการบริหารหนี้สาธารณะ ซึ่งเป็นของใหม่

¹ โปรดดู ภาคผนวก จ. น. 202 ที่ผู้สอนเสนอให้มี “กฎหมายจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อการศึกษาทุกระดับ”.

² คำว่า “**เงินงบประมาณ (Budgetary)**” ในที่นี้ น่าจะต้องมีความหมายว่า คือเงินในงบประมาณที่ส่วนราชการได้รับไว้และมีหน้าที่นำส่งคลังตามนัยมาตรา 4 วรรค 1 แห่ง พ.ร.บ. เงินคงคลัง พ.ศ. 2591 และมาตรา 31 วรรค 2 ประกอบมาตรา 34 วรรค 1 แห่ง พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561.

³ คำว่า “**เงินนอกงบประมาณ (Extra Budgetary)**” หมายถึงบรรดาเงินทั้งปวงที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้ เป็นกรณีพิเศษตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือจากนิติกรรมหรือนิติเหตุ หรือกรณีอื่นใดที่ต้องนำส่งคลัง แต่มีกฎหมาย อนุญาตให้สามารถเก็บไว้ใช้จ่ายได้โดยไม่ต้องนำส่งคลัง (มาตรา 4 วรรค 6 และมาตรา 34 วรรค 2 – วรรคสุดท้าย แห่ง พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และมาตรา 4 วรรค 5 แห่ง พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561).

⁴ คำว่า “**ทรัพย์สิน**” ผู้สอนมีความปรารถนาที่จะให้ใช้คำว่า “สินทรัพย์” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Assets” ภาษาฝรั่งเศสเรียกว่า “Actifs” ซึ่ง หมายถึง **ทรัพย์สิน (Properties)** และ**สิทธิเรียกร้อง (Claims)** ตาม ป.พ.พ., ดู LAW 3154

ไม่เคยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับก่อนนี้ทุกฉบับ

ข้อสังเกต โดยนัยมาตรา 51 ประกอบมาตรา 52-63 มีความชัดเจนในบทบัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการเพื่อให้ประชาชนและชุมชน (สาธารณะ) ได้รับประโยชน์ โดยต้องมืองค์ประกอบดังนี้คือ :-

- (1) มีกฎหมายบัญญัติให้รัฐหรือหน่วยงานของรัฐ¹ ต้องดำเนินการด้านต่าง ๆ ดังกล่าว
- (2) มีความสามารถในการหารายได้สาธารณะมาดำเนินการได้เพียงพอที่สามารถจะดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม มิฉะนั้นหน้าที่ของรัฐตามความในหมวดนี้ก็จะเป็นเพียงนามธรรม²
- (3) ต้องมีหลักเกณฑ์ (Rules) และวิธีการ (Procedures) ติดตาม (ร้องเรียน) เปรียง และหรือฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการ โดยใช้สิทธิผ่านผู้ตรวจการแผ่นดิน ศาลยุติธรรม ศาลทหาร (กรณีชุมชนในหน่วยทหาร) ศาลปกครอง และศาลรัฐธรรมนูญ (กรณีศาลรัฐธรรมนูญ ดู สมคิด เลิศไพฑูรย์ หัวหน้าวิจัย เรื่อง “สิทธิของประชาชนและชุมชนในการฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐให้ปฏิบัติตามหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 51 และ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 45)
- (4) รัฐต้องรักษาวินัยทางการเงินการคลังอย่างเคร่งครัด โดยต้องมีกฎหมายดังกล่าวรองรับและขับเคลื่อนทั้งสี่ด้าน ได้แก่
 - ก. การอบการดำเนินการทางการเงินการคลังและงบประมาณของรัฐ
 - ข. การกำหนดวินัยทางการเงินการคลังด้านรายได้และรายจ่าย ทั้งเงินงบประมาณ (Budgetary Income) และเงินนอกงบประมาณ (Extra- Budgetary Income)
 - ค. การบริหารทรัพย์สินของรัฐและเงินคงคลัง และ
 - ง. การบริหารหนี้สาธารณะ ตามนัยมาตรา 62 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ ที่ไม่เคยมีในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับก่อน ๆ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 950/2546, 5610/2548 และ 263/2559 เนื่องจากรัฐ (กระทรวงการคลัง โดยกรมธนารักษ์) และหน่วยงานของรัฐจำนวนมากต่างก็มีกฎหมายอนุญาต ให้ครอบครองและใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของรัฐจำนวนมาก.

¹ คำว่า “**หน่วยงานของรัฐ (State Agency)**” หมายถึง (1) ส่วนราชการ (2) รัฐวิสาหกิจ (3) หน่วยงานของ รัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ (4) องค์การมหาชน (5) ทุนหมุนเวียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล (6) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ (7) หน่วยงานอื่น ของรัฐตามที่กฎหมาย กำหนด (มาตรา 4 วรรค 9 แห่ง พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 และ พ.ร.บ. วินัยการเงิน การคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 4 วรรค 1 ได้บัญญัตินิยามความหมายของหน่วยงานของรัฐไว้เช่นเดียวกัน.

² คำว่า “**รูปธรรม (Concrete/Béton)**” หมายถึง สิ่งที่อยู่ได้ทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย อื่นได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส และ สิ่งที่สามารถสัมผัสได้ด้วยกาย คู่กับ “นามธรรม (Abstract)” คือสิ่งที่รู้ได้เฉพาะทางใจเท่านั้น หรือสิ่งที่สามารถแสดงออกมาให้ปรากฏเป็นจริงเป็นจัง มิใช่เป็นเพียงทฤษฎีเท่านั้น หรือสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้ เช่น ต้องทำโครงการพัฒนาชนบท ให้เป็นรูปธรรมด้วยการจัดให้มีน้ำกินน้ำใช้ เป็นต้น (ดู พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2556, น. 1010).

หมวด 6 : แนวนโยบายแห่งรัฐ¹ (Directive Principles of State Policies) (มาตรา 64-78)

แนวนโยบายนี้มีบัญญัติครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 และได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับ ต่างก็เป็นบทบัญญัติที่รัฐต้องผูกพันกับงบประมาณรายจ่ายทั้งรายจ่ายประจำและรายจ่ายเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้น อันเป็นผลให้ต้องยกร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินตามนัยมาตรา 134 วรรค 1 (2) เช่นเดียวกับหมวด 5 : หน้าที่ของรัฐ (มาตรา 51-63) จำนวนมากขึ้น หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย เกี่ยวกับการเงินเดิม เช่น มาตรา 75 รัฐพึงส่งเสริมระบบสหกรณ์ กิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง รวมทั้งวิสาหกิจชุมชน ต่อมาได้มีการแก้ไข พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 และ พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และต่อมาได้มีการประกาศใช้ พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 ด้วยการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise Promotion Fund) ที่มีวัตถุประสงค์แตกต่างจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Promotion Fund)

ข้อสังเกต บทบัญญัติในหมวด 6 เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐ เป็นเรื่องทิศทางหรือแนวทางในการดำเนินนโยบายของรัฐ มีบางบทเป็นของใหม่ หากรัฐมีความพร้อมที่จะดำเนินการก็ต้องเสนอให้มีกฎหมายฝ่ายนิติบัญญัติตามนัยมาตรา 134 วรรค 1 (2) หากรัฐไม่ดำเนินการ ประชาชนและชุมชนก็ไม่อาจยกเป็นเหตุแห่งการฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐให้ต้องปฏิบัติดังเช่นหมวด 5 : หน้าที่ของรัฐ

อนึ่ง ในหมวดนี้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณ (Allocating the budget) ไว้ในมาตรา 71 วรรคท้าย ความว่า “ในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ (Genders) วัย (Ages) และสภาพของบุคคล (Conditions of Persons) ทั้งนี้เพื่อความเป็นธรรม เพื่อสอดคล้องกับการส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการให้ความช่วยเหลือเด็ก/เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม”²

ตัวอย่าง การจัดสรรงบประมาณตามความต้องการของเพศสภาพ (Genders) เนื่องจากเพศสภาพในสังคมของทุกประเทศที่แพร่หลาย ชื่อในภาษาอังกฤษได้แก่ Lesbian, Gay, Bisexual and Transgendered: LGBT และชื่อในภาษาฝรั่งเศสได้แก่ Lesbienne, Gay, Bisexualité et Transgendres ปัจจุบันได้หมายรวมถึงคนซึ่งสับสนหรือยังมีความไม่แน่ใจในเพศตัวเอง (Queer/Questioning) จึงมี ชื่อเรียกรวมกันว่า "LGBTQ+" ต่างรวมตัวกันจัดตั้งสมาคมและได้เรียกร้องให้รัฐบาลสร้างห้องน้ำห้องส้วมสาธารณะ (Public Toilet / Toilette publique) เพิ่มขึ้นเพื่อบุคคลเพศสภาพเช่นเดียวกับที่ได้สร้างห้องน้ำห้องส้วมคนพิการ

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ใช้สำนวนว่า “แนวนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐ (ดูมาตรา 77) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ใช้สำนวนว่า “แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (ดูมาตรา 71 และ 72)

² หลักการของมาตรา 71 วรรคท้าย ดังกล่าว เพิ่มบัญญัติในรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้เป็นครั้งแรก.

(Handicap Toilet / Toilette handicapée) เป็นต้น ดังนี้ จะถือว่าเป็นแนวนโยบายแห่งรัฐในการจัดให้มีสาธารณูปโภค (Providing Public Utilities) หรือการจัดทำบริการสาธารณะ (Providing Public Services) ตามนัยมาตรา 75 วรรค 2 แล้วหรือไม่?

ขณะเดียวกัน มาตรา 76 บัญญัติให้รัฐต้องพัฒนาระบบบริหารราชการแผ่นดิน โดยต้องเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Corporate Governance: GCG) โดยต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (Efficiency of expenditure of budget) และมาตรา 77 บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่ สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ อันเป็นผลให้ไปสู่กลไกการปฏิรูปกฎหมายให้ สอดคล้องกับหลักสากล ตามนัยมาตรา 257 และมาตรา 258 ค. ด้านกฎหมาย ฉ. ด้านเศรษฐกิจ (3) ด้วยการปรับปรุงระบบภาษีอากร ให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

หมวด 7 : รัฐสภา (The National Assembly)

ส่วนที่ 4 : บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง (สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา) (มาตรา 114-155) มี บทบัญญัติ ที่เกี่ยวข้องกับการคลังของรัฐหรือแผ่นดินทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ตั้งแต่มาตรา 130-144 กล่าวคือ :-

(1) มาตรา 130 ให้มี พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญ (Organic Acts) จำนวน 10 ฉบับ¹ ได้แก่ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร -ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา -ว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง -ว่าด้วยพรรคการเมือง -ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน -ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต -ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน² -ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ -ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นผลให้เกิดองค์กรอิสระ (Independent Organs) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในหมวด 12 จำนวน 5 องค์กร ได้แก่

1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (Election Commission) (มาตรา 222-227)

¹ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ (Organic Law / Loi organique) มีบัญญัติครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 206 มีจำนวน 8 ฉบับ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 138 มีจำนวน 9 ฉบับ เพื่อกำหนดรายละเอียดของหลักการหรือกลไกสำคัญของรัฐธรรมนูญในเรื่องที่เกี่ยวกับการตรวจสอบและถ่วงดุลทางการเมือง หรือกำหนดกลไกการดำเนินงานขององค์กรที่มีความสำคัญ โดยมีกระบวนการตราและแก้ไขเป็นพิเศษ แตกต่างจากกระบวนการตรา พ.ร.บ. ทั่วไป (ดู ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560) จัดพิมพ์เผยแพร่โดยศาลรัฐธรรมนูญ.

² รัฐธรรมนูญแห่งประเทศญี่ปุ่น หมวด 7: การคลัง มาตรา 90 บัญญัติให้สำนักตรวจสอบบัญชีต้องตรวจสอบบัญชีรายรับและรายจ่ายของรัฐทั้งหมดทุกปี โดยคณะรัฐมนตรีต้องนำบัญชีดังกล่าวพร้อมรายงานการตรวจสอบบัญชีเสนอต่อรัฐสภา ในปีงบประมาณถัดไป (งานแปลของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ อันดับที่ 176 แปลโดย สุตา วิสสุตพิชญ์)

- 2) ผู้ตรวจการแผ่นดิน (Ombudsmen) (มาตรา 228-231)
- 3) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (National Anti-Corruption Commission) (มาตรา 232-237)
- 4) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (State Audit) (มาตรา 238-245) และ
- 5) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (National Human Rights Commission of Thailand) (มาตรา 246- 247)

ซึ่งแต่ละองค์กรต่างมี พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยเงินเดือนและเงินตำแหน่งค่อนข้างสูงในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกับผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม ตุลาการศาลปกครอง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ อันเป็นผลให้งบประมาณรายจ่ายประจำปีสูงขึ้น นับตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา

(2) มาตรา 133 ได้จำแนกร่างพระราชบัญญัติออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติธรรมดาทั่วไป (Bill) และร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน (Money Bill / Draft) ซึ่งบุคคลผู้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรได้ มี 3 ฝ่าย ได้แก่ (1) คณะรัฐมนตรี¹ (2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน และ (3) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามบทบัญญัติใน หมวด 3 (มาตรา 25-49) : สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือ หมวด 5 (มาตรา 51-63) : หน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย กรณีร่าง พ.ร.บ. ที่ผู้เสนอเป็น ส.ส. และประชาชน เป็น ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินธรรมดาทั่วไป² ต้องมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี เนื่องจากมีสถานะเป็น หัวหน้ารัฐบาล หรือหัวหน้าสูงสุดของฝ่ายบริหาร ควรต้องรับรู้ถึงความผูกพันของร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวที่มีผลต่อฐานะทางการคลังของรัฐบาล แต่หากร่าง พ.ร.บ. ที่ผู้เสนอเป็นคณะรัฐมนตรี ก็ไม่ต้องมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้เพราะนายกรัฐมนตรีได้รับรู้มาแต่แรกแล้วว่าเป็นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินก่อนที่จะมอบให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีบรรจุลงไว้ในระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี

หมายเหตุ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 142 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 169, 170 และ 172 ต่างก็ได้บัญญัติไว้ในทำนองเช่นเดียวกัน

¹ ร่าง พ.ร.บ. ทั้งสองประเภทโดยส่วนใหญ่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรโดยคณะรัฐมนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่เป็นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงิน เนื่องจากกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2551 ข้อ 2 ให้สำนักงบประมาณมีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะและให้ความเห็นแก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐด้านการงบประมาณ อีกทั้งมีอำนาจหน้าที่เสนอแนะทางจัดสรรงบประมาณต่อคณะรัฐมนตรี จัดทำร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อคณะรัฐมนตรีจักได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรต่อไป.

² ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงิน (Money Bill / Draft) ตามมาตรา 133 วรรค 2 ที่มีความหมายในมาตรา 134 นั้น ยังจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินธรรมดาทั่วไป และ ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินพิเศษ จำนวน 3 ฉบับ ตามมาตรา 143 วรรคแรก และมาตรา 144 วรรคแรก.

(3) มาตรา 134 วรรค 1 ความหมายของร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงิน (Money Bill / Draft)¹
จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ :-

(3.1) ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับการตั้งขึ้น (Imposition) ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับเกี่ยวกับภาษีหรืออากร เช่น ร่าง พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากรให้จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax: VAT / Tax sur la Valeur Ajoutée: TVA) แทนภาษีการค้า ฯลฯ

(3.2) ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับการจัดสรร (Allocation) รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน (Payment of State Funds) หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน เช่น ร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ร่าง พ.ร.บ. โอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ.

(3.3) ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับการกู้เงิน (Loans)² การค้ำประกัน (Guarantee) การใช้เงินกู้ (Redemption of Loans) หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ (Act Binding State Properties)

(3.4) ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับเงินตรา (Currency Bills) เช่น ร่าง พ.ร.บ. เงินคงคลัง พ.ศ. 2491 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. ร่าง พ.ร.บ. เงินตรา พ.ศ. 2501 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. ร่าง พ.ร.บ. เงินทดแทน พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. ร่าง พ.ร.บ. เงินเดือน เงินตำแหน่ง และผลประโยชน์ตอบแทนอื่นของ ประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ฯลฯ

ข้อสังเกต

(1) ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินธรรมดาทั่วไป ตามมาตรา 134 วรรค 1 (2) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์การของรัฐ เช่น รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน ฯลฯ ต่างก็ต้องเกี่ยวข้องกับการจัดสรรและการจ่ายเงินแผ่นดินทั้งสิ้น

(2) ร่าง พ.ร.บ. ส่วนใหญ่เป็นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินตามมาตรา 134 วรรค 1 (2) เนื่องจากต้องผูกพันกับการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย (เงินแผ่นดิน) ให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ พ.ร.บ. แต่ละฉบับ³

¹ ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงิน (Draft bill on finances) มีการบัญญัติครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 (มาตรา 53 วรรค 2) และได้บัญญัติลงในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับ.

² ตัวอย่าง เช่น ร่าง พ.ร.บ. ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. (จำนวน 2 ล้านล้านบาท) ที่ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามมาตรา 154 วรรค 1 (1) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.

³ ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงิน ตามมาตรา 134 วรรค 1 (2) ที่จะส่งผลให้รัฐบาลใช้จ่ายเงินแผ่นดินเป็น จำนวนมาก ได้แก่ ร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. และร่าง พ.ร.บ. โอนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ซึ่งถือว่าเป็นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินพิเศษตามมาตรา 143 วรรคแรก และมาตรา 144.วรรคแรก.

(4)มาตรา 134 วรรค 2 – มาตรา 138 กล่าวถึงความสำคัญของร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินธรรมดาทั่วไป กล่าวคือ :-

- มาตรา 134 วรรค 2 กรณีที่สงสัยว่าเป็นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินหรือไม่ ก็ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย

- มาตรา 135 ร่าง พ.ร.บ. ที่ ส.ส. หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอ ในขั้นรับหลักการ ไม่เป็นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงิน กล่าวคือ เป็นร่าง พ.ร.บ. ธรรมดาทั่วไป แต่ ส.ส. ได้แก้ไขเพิ่มเติมให้มีลักษณะเป็นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินทั่วไป ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่าง พ.ร.บ. นั้น ไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง

- มาตรา 136 ร่าง พ.ร.บ. ธรรมดาทั่วไป ส.ว. ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน แต่ถ้าเป็นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินธรรมดาทั่วไป ส.ว. ต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 30 วัน เว้นแต่ขยาย เวลาได้อีกไม่เกิน 30 วัน

- มาตรา 138 สภาผู้แทนราษฎรจะยกร่าง พ.ร.บ. ที่ต้องยับยั้งไว้โดย ส.ว. ขึ้นพิจารณาใหม่ได้เมื่อพ้น 180 วัน แต่หากเป็นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินธรรมดาทั่วไป ส.ส. จะยกร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินธรรมดาทั่วไปที่ยับยั้งนั้นได้ภายใน 10 วัน แต่หากเป็นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินพิเศษ ตาม นัยมาตรา 143 วรรค 1 และวรรค 4 ให้ ส.ส. ยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที

(5) มาตรา 140¹ วางหลักเกณฑ์การจ่ายเงินแผ่นดิน (Rules for Payment of State Funds) ของฝ่ายบริหาร ทั้งในกรณีปกติและกรณีที่ทำเป็นรีบด่วนไว้ดังนี้:-

กรณีปกติ ฝ่ายบริหารจะจ่ายเงินแผ่นดินได้เฉพาะที่ได้รับอนุญาตไว้ในกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งหรือหลายฉบับ ดังนี้:-

(5.1) กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย (Law on Appropriation) ตาม พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 (มาตรา 4 วรรค 3) หมายถึง พ.ร.บ. ฉบับใดฉบับหนึ่งในจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ : (ก) พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ซึ่งต้องมีทุกปีงบประมาณ (ข) พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม พ.ศ. เรียกว่า “งบกลางปี” ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะกิจ หรือ (ค) พ.ร.บ. โอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะกิจโอนงบประมาณระหว่างกระทรวง ทบวง กรม ตามมาตรา 35 วรรค 1 (1) แห่ง พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561

(5.2) กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ (Law on Budgetary Procedure) ซึ่งเป็นกฎหมายประจำ

(5.3) กฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ (Law on Transfer of Appropriation) ซึ่งเป็น

¹ หลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินแผ่นดินของฝ่ายบริหารตามนัยมาตรา 140 ได้ถูกบัญญัติครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 (มาตรา 127) และได้บัญญัติลงไว้ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับ โดยถือเสมือนว่าฝ่ายบริหารได้รับอนุญาตจากฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว อนึ่ง คำว่า “กฎหมายว่าด้วย” ใช้แทนคำว่า “พระราชบัญญัติ” อนึ่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (มาตรา 181) และพุทธศักราช 2550 (มาตรา 169) ต่างก็บัญญัติหลักเกณฑ์ดังกล่าวเช่นเดียวกัน.

กฎหมายเฉพาะกิจ

(5.4) กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง (Law on Treasury Reserves) ซึ่งเป็นกฎหมายประจำ หรือ

(5.5) กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ (Law on Financial and Fiscal Discipline of the State) ซึ่งเป็นกฎหมายประจำ

ข้อยกเว้น : เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นและรีบด่วน ฝ่ายบริหารจะจ่ายเงินแผ่นดินไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ อีกทั้งจำต้อง**ตั้งงบประมาณรายจ่าย เพื่อชดใช้เงินคงคลัง** ไว้ใน พ.ร.บ. ฉบับใดฉบับหนึ่งใน 3 ฉบับ ดังต่อไปนี้ คือ :-

(ก) พ.ร.บ. โอนงบประมาณรายจ่าย (Transfer of Appropriation Act) หรือ

(ข) พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม (Supplementary Appropriations Act) หรือ

(ค) พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ (Annual Appropriations Act) ถัดไป

ข้อสังเกต :

(1) หลักการของมาตรา 140 ถือว่าเป็นหลักสากลที่นำระบบการควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ (เงินแผ่นดิน) ของฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) โดยฝ่ายนิติบัญญัติ (รัฐสภา) ไว้อย่างชัดเจน

(2) คำว่า “เงินแผ่นดิน (State Funds) ไม่มีนิยามศัพท์ไว้โดยตรง คงมีความหมายที่อธิบายไว้ใน **คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 3-4/2557**

(6) มาตรา 141 วรรค 1 งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินหรืองบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของแต่ละปี ต้องจัดทำเป็น**พระราชบัญญัติ**เสมอ ถ้า พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทัน ปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลางก่อน¹ ทั้งนี้มีเหตุผลที่เป็นสากลว่า “งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน” ซึ่งก็คือ “งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ” มีจำนวนนับล้านล้านบาท รวมทั้ง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ เนื่องจากการจัดเก็บรายได้สาธารณะได้มากกว่าที่ประมาณการไว้ นั่นต่างก็มีสถานะเป็นรายได้สาธารณะที่รัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายบริหารได้บังคับจัดเก็บมาจากสาธารณชน จึงควรที่จะต้องนำมาให้ผู้แทนของสาธารณชนยินยอมด้วยก่อนที่จะฝ่ายบริหารจะนำไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์สาธารณะต่อไป ตามวงจรรงบประมาณที่เข้าใจกันโดยทั่วไปแล้วว่า ฝ่ายบริหารเป็นผู้จัดทำและใช้งบประมาณ ฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้ยินยอมและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ภายหลังจากที่ผ่านกลไกการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแล้ว (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 238-245 และ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561)²

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 179 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 166 ต่างก็บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน.

² ซึ่งต่างก็เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 คล้ายกับศาลตรวจเงินแผ่นดิน (La cour des comptes) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระของสาธารณรัฐฝรั่งเศสช่วยรัฐสภาและรัฐบาลในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินตามรัฐบัญญัติเกี่ยวกับงบประมาณ ตามมาตรา 47 วรรคท้าย ของรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ค.ศ. 1958 (พ.ศ.

(7) **มาตรา 141 วรรค 2** เป็นบทบัญญัติให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้เพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา ศาล องค์การอิสระ และองค์กรอัยการ ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยรับงบประมาณพิเศษ จำนวน 12 องค์การ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ (มาตรา 17 (4) และมาตรา 23 วรรค 1 – 2) หากเห็นว่าไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ก็ให้**หัวหน้าส่วนราชการ**ซึ่งเป็นผู้รักษาการองค์กรดังกล่าวยื่นคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการการได้โดยตรง กรณียอมเป็นผลให้คณะกรรมการต้องปรับงบประมาณให้เพิ่มขึ้นได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าจำนวนงบประมาณที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ มิฉะนั้นจะขัดกับหลักการของมาตรา 144 วรรค 1

ข้อสังเกต หลักการของมาตรา 141 วรรค 2 เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นครั้งแรก (มาตรา 168 วรรค 8 และ 9) และหลักการของมาตรา 144 วรรค 1 เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 (มาตรา 133 วรรค 5) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (มาตรา 180 วรรค 5) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (มาตรา 168 วรรค 5) ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณฯ มาตรา 19 (4) บัญญัติให้อำนาจการมีหน้าที่และอำนาจวิเคราะห์งบประมาณของหน่วยรับงบประมาณพิเศษ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี อีกทั้งมาตรา 28 แห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณก็ได้บัญญัติให้หน่วยรับงบประมาณพิเศษดังกล่าวต้องยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรี

หมายเหตุ จำแนกองค์กรตามมาตรา 141 วรรค 2 ออกเป็น 4 องค์การ ประกอบด้วยองค์กรตามรัฐธรรมนูญ 3 องค์การ ได้แก่ รัฐสภา ศาล และองค์กรอัยการ ซึ่งต่างก็เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญอีก 5 องค์การ กล่าวคือ :-

(1) **รัฐสภา** ประกอบด้วย 3 หน่วยงาน ได้แก่ (ก) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ข) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และ (ค) สถาบันพระปกเกล้า

(2) **ศาล** ประกอบด้วย 3 ศาล ได้แก่ (ก) ศาลรัฐธรรมนูญ (ข) ศาลปกครอง และ (ค) ศาลยุติธรรม

(3) **องค์กรอัยการ**

(4) **องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ** มี 5 องค์การ ได้แก่ (ก) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ข) ผู้ตรวจการแผ่นดิน (ค) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ง) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และ (จ) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เมื่อนับรวมกับองค์กรทั้งสี่เข้าด้วยกันแล้วมีจำนวน 12 องค์การ ซึ่งผู้สอนเรียกองค์กร (1) (2) (3) และ (4) ดังกล่าว รวมกันว่า “**หน่วยรับงบประมาณพิเศษ**”¹ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 141 วรรค 2 บังคับให้รัฐ **ต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ** โดยมีกฎหมายว่าด้วย

2501).

¹ ผู้เขียนเห็นว่าควรต้องบัญญัตินิยามความหมายของคำว่า “หน่วยรับงบประมาณพิเศษ” ไว้ใน พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561, พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 และ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561.

วินัยการเงินการคลังของรัฐ มาตรา 23 วรรค 1 – 2 บัญญัติไว้ทำนองเดียวกัน อีกทั้งกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ มาตรา 4 วรรค 8 และ 9 บัญญัติให้เป็น **หน่วยรับงบประมาณที่เป็นหน่วยงานของรัฐประเภทที่ 3** แยกจากหน่วยงานของรัฐที่เป็นส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ โดยต้องยื่น**คำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรีโดยตรง** และให้ผู้รักษาการของ **หน่วยรับงบประมาณพิเศษ**ดังกล่าวรับผิดชอบควบคุมกำกับการใช้จ่ายงบประมาณ (ดู มาตรา 28 และ 38 วรรค 2 แห่ง พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561)

(8) **มาตรา 142** ในการเสนอ “ร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.”¹ ฝ่ายบริหาร ผู้เสนอคือคณะรัฐมนตรี โดยนายกรัฐมนตรีต้องแสดงสาระสำคัญ เช่น (1) แหล่งที่มาและ**ประมาณการรายได้** (2) ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงิน (3) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ ปกติได้แก่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ใช้ปัจจุบัน (ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2565-2570) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

(9) **มาตรา 143** กล่าวถึงการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. **เกี่ยวกับการเงินพิเศษ** จำนวน 3 ฉบับ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมของแต่ละสภา ซึ่งภายในข้อบังคับการประชุมของแต่ละสภามีสาระสำคัญคล้ายคลึงกัน ได้แก่ **ขึ้นรับหลักการ** **ขึ้นลงมติ** และ**ขึ้นแปรญัตติ** (เรียงมาตรา) โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มาตรา 143 วรรค 1-5 ได้บัญญัติไว้ เช่นเดียวกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (มาตรา 180 วรรค 1-4) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (มาตรา 168 วรรค 1-4) กล่าวคือ :-

(ก) ร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

(ข) ร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และ

(ค) ร่าง พ.ร.บ. โอนงบประมาณรายจ่าย

หมายเหตุ กรณีที่ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับการเงินพิเศษทั้งสามร่างดังกล่าวมีผลบังคับเป็นพระราชบัญญัติแล้ว ใน พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ให้คำนิยามไว้ในมาตรา 4 วรรค 3 ว่า “**กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย**” (ดู ภาคผนวก ฉ. น. 221)

กรณีตัวอย่าง : ร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (1 ต.ค. 2564 – 30 ก.ย. 2565)

- **สภาผู้แทนราษฎร** ต้องพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 105 วัน นับแต่วันที่ร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวมาถึงที่ทำการสภาผู้แทนราษฎร² หากไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่า

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 167 วรรคแรก ใช้สำนวนกฎหมายว่า “ในการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ...”

² ดู หนังสือจากสำนักงบประมาณ โดยผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ลว. 12 ตุลาคม 2563 ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และหนังสือจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี โดยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลว. 13 ตุลาคม 2563 พร้อมปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ส่งร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่าย

สภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยกับร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวแล้ว (มาตรา 143 วรรค 1 – 2) ในทางตรงกันข้าม หากไม่เห็นชอบ รัฐธรรมนูญฯ ทุกฉบับกลับมิได้มีบทบัญญัติไว้ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร¹

- **วุฒิสภา** ต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบภายใน 20 วัน นับแต่วันที่ร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวมาถึงที่ทำการของวุฒิสภา กรณีที่สภาผู้แทนราษฎรส่งถึงวุฒิสภาในวันจันทร์ที่ 23 สิงหาคม 2564 จะครบ 20 วันในวันเสาร์ที่ 11 กันยายน 2564 โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบกับร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวแล้ว (มาตรา 143 วรรค 3) ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระมหากษัตริย์เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ (มาตรา 81 วรรค 2) แต่หากวุฒิสภาไม่เห็นชอบ ก็ให้สภาผู้แทนราษฎรยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้ครบ 10 วันเหมือนเช่นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินทั่วไป (มาตรา 143 วรรค 4 ประกอบมาตรา 138 วรรค 2 – 3)

(10) มาตรา 144 วรรค 1 ในการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินพิเศษทั้ง 3 ฉบับในชั้นคณะกรรมการที่สภาตั้งสภาผู้แทนราษฎร **ในวาระที่ 2 และ 3** ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทน พ.ศ. 2562 ข้อ 126 กำหนดไว้เช่นเดียวกับมาตรา 141 วรรค 2² นั้น แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนรายการใด ๆ มิได้เลย คงแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายการที่มีรายการจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ (ก) เงินสงฆ์ใช้ต้นเงินกู้ (ข) เงินสงฆ์ใช้ดอกเบี้ยเงินกู้ และ (ค) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย (ที่มีผลบังคับในปัจจุบัน)³

วรรค 2 ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะกรรมการ การเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายจะกระทำมิได้ หลักการนี้ ตรงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (มาตรา 180) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ถึงสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันจันทร์ที่ 10 พฤษภาคม 2564 จะครบ 105 วันในวันอาทิตย์ที่ 22 สิงหาคม 2564 (www.parliament.go.th, สืบค้น 21 ส.ค. 2564).

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับต่างก็มิได้มีบทบัญญัติไว้เพื่อเป็นทางออก คงได้แต่ใช้วิธีตีความตามจารีตประเพณีของการปกครองในระบบนี้ว่า ฝ่ายบริหารไม่ได้รับความไว้วางใจจากฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ยุบสภา หรือลาออก.

² ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 126 กำหนดว่า “การพิจารณาร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่าง พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่าง พ.ร.บ. โอนงบประมาณรายจ่ายในชั้นคณะกรรมการที่สภาตั้ง หากสภาเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เสนอคำขอแปรญัตติต่อประธานคณะกรรมการ” แสดงให้เห็นว่าเฉพาะคณะกรรมการยังคงแปรญัตติเพิ่มเติมได้ แต่ต้องมีใช้สภา ผู้แทนราษฎร.

³ หลักการตามมาตรา 144 วรรค 1 เหมือนกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 180 ว. 5 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 168 ว. 5 ซึ่งเคยมีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 32/2543 ลว. 7 กันยายน 2543 วินิจฉัยว่า “หากคณะรัฐมนตรียังมิได้ให้ความเห็นชอบก่อน ก็จะขอเพิ่มเติมมิได้”.

(มาตรา 168)

วรรค 3 ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนวรรค 2 ให้เสนอ ความเห็นต่อ **ศาลรัฐธรรมนูญ** เพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืน ก็ให้ถือว่าการกระทำดังกล่าวนั้น **สิ้นผล** (เสียเปล่า/โมฆะ)¹ ถ้าผู้กระทำการฝ่าฝืนซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตั้งของผู้นั้น แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการหรืออนุมัติให้กระทำการหรือรู้ว่ามี การกระทำความผิดดังกล่าว แล้วแต่ไม่ได้สั่งยับยั้ง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตั้งคณะนับแต่วันที่ศาล รัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

วรรค 4, 5 และ 6 เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือหรือมีหนังสือแจ้งให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ก็ให้พ้นผิด กรณีฝ่าฝืน มีการเรียกคืนภายใน 20 ปี นับแต่วันที่ฝ่าฝืนจัดสรร งบประมาณนั้น

สรุป หลักการสำคัญของงบประมาณตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, 2550 และ 2560 ถือว่าเป็นหลักการทางการคลังร่วมสมัย ประกอบด้วย 10 หลักการ ได้แก่

(1) การใช้จ่ายเงินแผ่นดิน (งบประมาณ) ต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ เพื่อรัฐสภาจักได้พิจารณาลงมติ อนุญาต²

(2) การนำ พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีก่อนใช้ไปพลางก่อน กรณีที่ พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่าย ประจำปีออกใช้ไม่ทันปีงบประมาณใหม่ (1 ตุลาคม)

(3) การกำหนดสาระสำคัญอันเป็นหลักเกณฑ์ของการเสนอร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินพิเศษ (3 ร่าง)

(4) การกำหนดให้มีการรักษาวินัยการเงินการคลังของรัฐ ทั้งเงินในและนอกงบประมาณ

(5) การกำหนดกรอบระยะเวลาในการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินพิเศษ (3 ฉบับ)

¹ หลักการตามมาตรา 144 วรรค 2 และ 3 เหมือนกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 180 วรรค 6 - 7 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 168 ว. 6 เคยมี**คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 32/2546** ลว. 22 กันยายน 2546 วินิจฉัยว่า “กรรมาธิการซึ่งเป็น ส.ส. ฝ่ายรัฐบาล และได้แปรญัตติให้งบประมาณ ไปลงพื้นที่จังหวัดที่ตนเองได้รับเลือกตั้งมา มิได้เป็นการฝ่าฝืน” สำหรับหลักการในมาตรา 144 วรรค 3 ช่วงท้าย รวมทั้ง วรรค 4, 5 และ 6 นั้น ถือว่าเป็นของใหม่ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งมีที่มาจากนโยบาย โครงการรับจำนำข้าวที่มีพฤติกรรมคาบวงจรโดย ร่วมกันทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ประจำ.

² เป็นหลักการเดียวกับมาตรา 47 วรรค 1 ของรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ค.ศ. 1958 (พ.ศ. 2501) ฉบับ ปัจจุบัน (Article 47 : Le Parlement vote les projets de loi de finances dans les conditions prévues par une loi organique)

(6) การกำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ 3 องค์กร และ
องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ 5 องค์กร

(7) การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแปรรูป พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงินพิเศษ

(8) การตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินคงคลัง

(9) การมีส่วนได้เสียในการอนุมัติให้มีการใช้จ่ายงบประมาณโดยมิชอบ และ

(10) กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาและทางแพ่ง
